

EVOLUCIÓ TRIMESTRAL DELS PROGRAMES DE DDR DURANT 2005

3t Trimestre (octubre-desembre 2005)

Durant l'any 2005 es van produir importants iniciatives internacionals en aquesta matèria. Des de les Nacions Unides, les diferents agències que han participat en aquest tipus de programes, han establert una **estratègia integrada d'aproximació als programes de DDR** a partir de 30 àrees diverses, des de l'àmbit estratègic fins al més operacional. El resultat haurà de ser una guia de polítiques, directrius i procediments a seguir, amb un especial èmfasi en la dimensió de gènere i els menors-soldat. Aquesta estratègia es troba en procés de revisió i començarà a estar disponible a principis del 2006.

Entre els **principals reptes a complir** amb aquesta nova aproximació, hi ha les necessitats d'una planificació integrada i d'una implantació descentralitzada eficient; unes pràctiques clares, integrades i ajustades en el temps; l'aprovació d'un pla i les seves possibilitats de revisió i avaluació per part de les agències participants de les Nacions Unides de manera integrada; i la maximització dels recursos disponibles en una estratègia de finançament conjunt.

Per altra banda, el govern de **Suècia** va organitzar, ja des del 2004, la denominada Iniciativa d'Estocolm, agrupant actors d'origens diversos (donants, organitzacions internacionals, acadèmics, entre altres) per a identificar les **principals debilitats en el DDR en matèria de planificació, coordinació i implantació** i així, finalment, garantir les millors condicions d'aquests programes. Per a això, s'han establert tres **grups de treball**: 1) acords de pau, negociacions i processos polítics; 2) mecanismes de finançament per a les diferents fases de DDR; i 3) reintegració i construcció de pau.

A mitjan mes de novembre, es va celebrar l'última de les reunions, que va servir per a la discussió de les principals recomanacions a formular en cadascun dels grups de treball. Entre les **principals propostes realitzades** es destaca: la necessitat de crear una situació de seguretat a curt termini i unes condicions bàsiques de desenvolupament a llarg termini; la inclusió del DDR en els acords de pau, sempre amb uns mecanismes flexibles d'adaptació; la transparència en la presa de decisions; tenir en compte la dimensió de gènere; la recerca de la reintegració social i econòmica; l'apoderament de les institucions nacionals; i la recerca de fórmules de donants múltiples i amb garanties amb què es finançarà tot el que s'ha compromès.

A més del debat sobre com implantar tècnicament aquest tipus de processos, cal un bon **coneixement del context i un seguiment de cada cas**¹. La taula següent pretén fer una síntesi dels contextos actuals en els quals hi ha processos de DDR, i assenyalar-ne els principals elements:

Principals iniciatives actuals de DDR											
País	Organismes executors	Període (mesos)	Combatents a desmobilitzar		Programes a grups en vulnerabilitat			Pressupost total (M.dòlars)	Fórmules finançament		
			FFAA	GAO	M	D	D		BM	M	P
Afganistan	M	36	-	63.000	•			174,3			•
Angola	N	48	33.000	105.000	•	•	•	248		•	
Burundi	M	48	41.000	39.000	•			84,4	•	•	
Cambotja	M	38	30.000	.				42	•		•
Colòmbia	N	25	.	20.000	•			261	•		•
Eritrea	N	48	200.000			•	•	197,2	•	•	
Filipines (Mindanao)	M	96	-	25.000	•			170			•

¹ Vegeu també Annex VI.

Anàlisi dels programes de DDR durant 2005

Guinea-Bissau	M	60	10.544	2.051	-	-	-	26	•	•	
Indonèsia (Aceh)	N	9	-	3.000	•			4		•	
Libèria	M	36	12.000	107.000	•			75		•	
Rep. Centreafricana	M	36	-	7.565	-	-	-	13,3		•	
Rep. del Congo	M	36	-	42.500	•			25	•		•
RD del Congo	M	48	38.000	112.000	•			200	•	•	
Rwanda	N	90	15.000	30.000	•	•	•	53,3	•	•	•
Sierra Leone	M	31	-	45.000	•			45,2		•	
Somàlia	M	18	-	53.000	•			23,3			•
Sudan	M	36	-	50.000	•	•	•	69,4		•	•
Txad	N	60	9.000	-	-	-	-	10	•		•

Llegenda:
Organismes executors: **N**- Nacional / **Int**- Internacional / **M**- Mixt
Efectius a desmobilitzar: **FFAA**- Forces Armades estatals / **GAO**- Grups Armats d'Oposició
Grups en vulnerabilitat: **M**- Menors-soldat / **D**- Dones combatents / **D**: Soldats discapacitats
Fòrmules finançament: **BM**- Banc Mundial / **M**- Fons Multinacionals / **P**- Fons per països

Entre els esdeveniments més rellevants durant el 2005 en aquesta matèria, caldria destacar com a fets més positius la finalització de les fases de desarmament i desmobilització, i l'inici d'un procés de recol·lecció d'armament per als grups armats il·legals a l'**Afganistan**, la desmobilització del grup paramilitar AUC a **Colòmbia**, així com l'inici d'un procés d'aquest tipus a **Indonèsia** (desarmament de 3.000 combatents del GAM a canvi de l'amnistia pels presoners polítics i desmilitarització de la regió d'Aceh), **República Centreafricana** i **Somàlia** (a la regió de Puntland). Així mateix, es preveu, per al 2006, l'inici de nous programes a la **República del Congo** i al **Sudan**.

No tot el que ha passat té conseqüències positives. Les protestes per part dels excombatents a **Burundi** i **Libèria** per l'incompliment en el pagament dels subsidis promesos (conseqüència d'una incorrecta planificació i estimació inicial dels combatents a desmobilitzar) o la impossibilitat que es pugui iniciar a la **Côte d'Ivoire**, a causa de les constants desavinences entre els contendents per les condicions de desarmament i la legislació electoral, marquen els principals contrapunts en el DDR durant el 2005. Un altre aspecte negatiu són les nombroses denúncies de presència de **menors-soldat** entre els grups armats per desmobilitzar i que, en moltes ocasions, no tenen la possibilitat d'acollir-se a aquests programes.

En un altre ordre de coses, es podria plantejar el debat de si aquest tipus de processos serien aplicables en contextos amb una alta presència de violència armada. **Haití** (amb una àmplia diversitat de grups armats difícils de comptabilitzar, així com de les antigues FA) o **Irlanda**, amb l'anunci de desarmament complet del grup armat d'oposició IRA, podrien ser els casos paradigmàtics. Per a aquests casos, com els anteriorment analitzats, a més d'altres contextos postbèl·lics on en el pròxim any podria iniciar-se un programa de DDR, el principal objectiu ha de residir en la reintegració dels antics combatents en la societat civil en nom de la reconciliació, però sense oblidar (fet que passa molt sovint) l'aplicació de la justícia pels crims que s'hagin pogut cometre.